

ΑΠΟΨΗ

ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΚΑΤΣΑΜΠΑ *

Η αρχή του τέλους της πρώτης κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ

Μια προσωπική μαρτυρία για το πρώτο εξάμηνο του 2015

Η παρούσα προεκλογική περίοδος και η επανάκαμψη στο προσκήνιο του Γιάννη Βαρουφάκη, πρώτου υπουργού Οικονομικών της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, έφεραν και πάλι στην επικαιρότητα τη σκοτεινή περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2015 στην οποία κυριάρχησε η «περήφανη διαπραγμάτευση» έναντι των διεθνών πιστωτών. Το κεντρικό σημείο των διαφόρων αναλύσεων είναι το κόστος για την Ελλάδα από την αλλοπρόσαλλη οικονομικο-διπλωματική πολιτική εκείνης της περιόδου, μετά μια χλομή ανάκαμψη το 2014 που είχε συνοδευτεί και από μια μικρή έξοδο στις αγορές τον Απρίλιο εκείνης της χρονιάς κάτω από την κυβέρνηση Σαμαρά.

Κομβική παραμένει η εκτίμηση του επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ, που ανέβασε το κόστος για τη χώρα γύρω στα 100 δισ. ευρώ, δηλαδή 56% του ΑΕΠ το 2015! Μια πρόσφατη ανάλυση του καθηγητή στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Πάνου Τσακλόγλου

ανεβάζει το κόστος στα 150 δισ. ευρώ. Τείνω να πιστεύω ότι, παρά την αβεβαιότητα για τα ακριβή μεγέθη, η ανάλυση του κ. Τσακλόγλου είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα.

Αυτά, ως προς τα νούμερα. Αλλά υπάρχει και ένα άλλο κόστος της σκοτεινής εκείνης περιόδου, το οποίο νομίζω ότι δεν έχει τύχει επαρκούς ανάλυσης: η απώλεια κάθε ίχνους αξιοπιστίας της κυβέρνησης και κατ' επέκταση της χώρας, που είχε εξίσου σημαντικές συνέπειες σαν τον εκτροχιασμό της οικονομίας, διότι οι επιπτώσεις παρέμειναν αισθητές για πολλά χρόνια. Πρωταγωνιστής σε αυτή την κωμικοτραγική περιπέτεια ήταν ο ανεκδιήγητος κ. Βαρουφάκης, η συμπεριφορά του οποίου συστηματικά απεδείκνυε άγνοια όχι μόνο στοιχειωδών οικονομικών, αλλά και των κανόνων των διεθνών οργανισμών. Οι τέσσερις τελευταίες σταγόνες που ξεχείλισαν το ποτήρι σε διάστημα δύο εβδομάδων και που τελικά οδήγησαν στην αποπομπή του ήταν:

Η συνάντηση με τη διευθύνουσα σύμβουλο του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ στις 5 Απριλίου 2015 (ανήμερα το Πάσχα των καθολικών, κατ' απαίτησή του), στην οποία ανέτρεψε τα δεδομένα για μια επιτυχή (σε σχετικούς όρους)

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΒΑΡΟΥΦΑΚΗ ΔΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΑΡΓΟΤΕΡΑ ΜΕ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΗΠΑ ΤΖΑΚ ΛΙΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΑΡΙΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΟΥ 2015, ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ Ο Κ. ΛΙΟΥ, ΑΝΑΓΚΑΣΤΗΚΕ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΝΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ: «ΙΣΩΣ ΘΑ ΗΤΑΝ ΣΚΟΠΙΜΟ, ΚΥΡΙΕ ΥΠΟΥΡΓΕ, ΝΑ ΡΙΧΝΑΤΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»

συμφωνία με το ΔΝΤ που είχε μπει στα σκαριά τις προηγούμενες ημέρες, με την ανεπίσημη αρωγή και της αμερικανικής κυβέρνησης.

Ο αποκλεισμός μου από αυτή τη διαβόητη συνάντηση, πράγμα που προκάλεσε μεγάλη αίσθηση στο management του Ταμείου, γιατί αποτελούσε παράβαση των κανονισμών λειτουργίας του. Η απροσδόκητη παρουσία στη συνάντηση Βαρουφάκη - Λαγκάρντ του Παναγιώτη Ρουμελιώτη, προκατόχου μου στο Εκτελεστικό Συμβούλιο, ο οποίος ήταν ύποπτος για διαρροή πρακτικών του Εκτελεστικού Συμβουλίου στη διάρκεια της θητείας του και για τον οποίον είχε ήδη αρχίσει επίσημη προδικαστική έρευνα από το Συμβούλιο μέσω της διακεκριμένης νομικής εταιρείας Wilmer Hale, που ειδικεύεται σε εγκλήματα «λευκών κολάρων». Η διαδικασία αυτή έχει συμβεί μόνον τρεις φορές στη 70ετή ιστορία του Ταμείου! Ο κ. Ρουμελιώτης θα είχε αποπεμφθεί, αλλά είχε ήδη αποχωρήσει από τη θέση του.

Η συνάντηση του κ. Βαρουφάκη δύο εβδομάδες αργότερα με τον υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ Τζακ Λιου στο πλαίσιο της Εαρινής Συνόδου του 2015, στη διάρκεια της οποίας ο κ. Λιου, αφού ανέπτυξε υπομονετικά τις πομφολύγες του Έλληνα υπουργού περί εξωτερικού χρέους κ.λπ., αναγκάστηκε στο τέλος να παρατηρήσει: «Ίσως θα ήταν σκόπιμο, κύριε υπουργέ, να ρίχνατε μια ματιά στον προϋπολογισμό του ελληνικού κράτους». Με άλλα λόγια, ο υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ έκανε παρατήρηση σε επίσημη συνάντηση στον υπουργό Οικονομικών της Ελλάδας ότι δεν γνωρίζει τις βασικές παραμέτρους του προϋπολογισμού!

Αυτά τα τέσσερα γεγονότα που έλαβαν χώρα σε διάρκεια δύο εβδομάδων αποτέλεσαν σημείο καμπής στις σχέσεις του ΔΝΤ, των ΗΠΑ και των ευρωπαϊκών θεσμών με την πρώτη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Και οι τρεις πλευρές κατέληξαν τότε στο συμπέρασμα ότι δεν είναι πλέον διατεθειμένες να συνδιαλέγονται με Έλληνες εκπροσώπους τέτοιας στάθμης, και η απόφασή τους τελικά έλαβε σάρκα και οστά στο Eurogroup της Ρίγας της 24 Απριλίου 2015, όπου οι Ευρωπαίοι απαίτησαν από τον κ. Τσίπρα την αποπομπή του Βαρουφάκη από την κυβέρνηση ως όρο για τη συνέχεια των διαπραγματεύσεων. Η τελευταία πράξη ήταν η συνάντηση κορυφής της 12ης Ιουλίου, στη διάρκεια της οποίας η Ευρώπη εξανάγκασε τον κ. Τσίπρα στην υπογραφή του 3ου μνημονίου για τη παραμονή της Ελλάδας στην ευρωζώνη. Λίγο αργότερα, στις 19 Αυγούστου 2015, οι Ευρωπαίοι εταίροι ενέκριναν το τρίτο μνημόνιο για την Ελλάδα, ενώ το ΔΝΤ αποχώρησε από την τότε τρόικα σαν ενεργός πιστωτής.

*Ο Θάνος Κατσάμπας ήταν αναπληρωτής Εκτελεστικός Διευθυντής και εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου από τον Ιανουάριο του 2012 μέχρι τον Ιούνιο του 2015, οπότε παραιτήθηκε λόγω διαφωνίας του με τον τότε υπουργό κ. Βαρουφάκη.

